

Helka Riionheimo (Itä-Suomen yliopisto), Päivi Kuusi (Helsingin yliopisto): Kun kielestä puuttuu sanoja: ratkaisuja karjalankielisissä Wikipedia- käännöksissä

Kun käännetään pienelle, uhanalaiselle kielelle, tulee jatkuvasti vastaan “sanastollisia aukkoja” eli tilanteita, joissa lähtötekstin sanalle tai ilmaukselle ei ole olemassa valmista käännösvastinetta. Tässä esitelmässä tarkastellaan sitä, miten karjalan kääntämisen opiskelijat ovat Wikipedia-tekstien käännöksissä pyrkineet ratkaisemaan sanastoaukkojen ongelmia.

Tutkimusaineisto on peräisin Itä-Suomen yliopiston Kiännä!-hankkeen käännösseminaareista, joissa on vuosina 2015–2018 on järjestetty karjalaksi kääntämisen koulutusta. Seminaareihin on osallistunut karjalan kielen opiskelijoita ja kieliaktivisteja Suomesta ja Venäjältä (Koskinen, Kuusi & Riionheimo 2017). Seminaarien aikana on koottu monenlaista tutkimusaineistoa: käännöksiä, käännöskommentteja (joissa osallistujat kuvaavat käännösratkaisujaan), harjoituksia, esseetehtäviä, havaintoja ja kenttämuistiinpanoja (ks. Koskinen & Kuusi 2017). Tässä esitelmässä käytämme ensimmäisestä seminaarista 2015–2016 koottua aineistoa, joka koostuu noin 20 osallistujan kahta erillistä käännöstehtävää koskevista käännöskommenteista.

Aineisto antaa mahdollisuuden tarkastella kääntäjien tietoisia käännösratkaisuja ja niiden perusteluita. Käännöskommenteissa sanastollisten aukkojen täyttäminen nousee kaikkein selvimmäksi pohdinnan aiheeksi. Esitelmässä käsittelemme opiskelijoiden käyttämiä käännösstrategioita (käännöslaina, laina, selitys tai parafrasi, yleistys ja poisto) ja sitä, miten strategian valintaa perustellaan.

Lähteet

Koskinen, Kaisa – Kuusi, Päivi 2017. Translator Training for Language Activists. Agency and Empowerment of Minority Language Translators. *trans-kom* 10 (2), 188–213.

Koskinen, Kaisa – Kuusi, Päivi – Riionheimo, Helka 2017: Kaikki on vinksin vonksin: Käännösseminaari vähemmistökielen elvyttämisen tukena. *MikaEL* 10, 167–180

Claudia Soria (Institute for Computational Linguistics - National Research Council, Pisa): The Digital Language Survival Kit: helping language communities in the digital world

In this talk I will present the Digital Language Survival Kit an instrument developed by the Digital Language Diversity Project.

<http://www.dldp.eu/>